

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * FEBRER DE 1984 * Nº 90

EL NOM DE L'ESCOLA

Desembre del 72.

El Club Card, encara jove, just iniciava aquell ample ventall d'activitats i tot era ebullició i activisme. Aquest era el marc on Flor de Card publica, per primera vegada, un article relatiu al mestre Guillem Galmés. Recollint informacions del seu nebot, en Llorenç Galmés, es donaren tota una sèrie de dades biogràfiques del mestre, i també es deia: "Dos anys de labor docent li bastaren per permanèixer dins el record de la gent com un eminent pedagog... Però la seva tasca no es reduí a l'escola, sinó que amb el seu esforç va lograr empapar, revolucionar i mobilitzar tot el poble, cultural i esportivament... desgraciadament la guerra va esqueixar tan fructuosa labor..."

Ens imaginàrem, per les informacions que havíem rebudes, que Mestre Guillem Galmés era tot allò que el Club aspirava a ésser: el dinamitzador cultural de tota una comunitat, un home existencialment progressista (fixau-vos: "carrera truncada per la guerra") i a més un excepcional professional de l'ensenyament.

I s'encengué la metxa, i en aquest mateix mes -desembre del 72- es presentaren tres instàncies a l'Ajuntament: una del claustre de professors, llavors encapçalat per Donya Bàrbara, una dels seus antics alumnes, i una altra del Club Card, demanant totes tres que es posàs el nom de Guillem Galmés a l'escola. Aquell Ajuntament no contestà les instàncies i la cosa quedà morta.

Obviament les informacions rebudes es donaren per certes -i més al veure que la iniciativa era recolzada per mestres i ex-alumnes-. No es dubtà gens de la bona fe dels informadors; per això no se cercaren proves documentals que ho testificassin.

I així estava la cosa fins que el passat consistori, a instàncies del Claustre o Consell de Direcció acordà en un Plenari elevar la proposta al Ministeri. Proposta que, com demostra el BOE del proppassat 28 de gener, es resolgué favorablement.

És ara el nom oficial de l'escola: "Colegio Público Comarcal Mestre Guillem Galmés".

Analtzant, ara, amb la perspectiva que dona el temps, pareix incomprensible el silenci de l'Ajuntament pre-democràtic, fins que s'intueix que el globus no és tan gros com diven, i que aquelles primeres informacions que rebé Flor de Card no són del tot exactes.

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Febrer de 1984. Número 90.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

Dipòsit legal: 765-1973.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra).

COL.LABOREN

Guillem Caldentey	Portada
A.P.A.	3
Josep Cortès	Entrevista 4
	Varis 6
	La imatge 9
	Espipellades 9-13
	Crònica informal 10
	Ajuntament 15
Antª Magraner	S.M.O.E. 6
Antoni Cuc	Dins es café 7
Miquel Sureda	Esports 8
Ramon Rosselló	Història 8
Felip Forteza	La imatge 9
	Secretaria
Francesc Clapés	Costums 11
Bàrbara Ferrer	Càncer 11
Tomeu Matamalas	El Còmic 12
Biel Florit	Contarella 14
Maria Galmés	Batec 15
	Si lleu... 18
	Comptabilitat
	Mecanografia
Pere J. Llull	Batec 15
Llull-Perelló	Histª de la Ciència 16
Guillem Pont	Sant Llorenç, ahir 20
Quina-Nicolau	Distribució
Andreu Amer	Tresoreria

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

A Sant Llorenç des Cardassar, dimecres 8 de febrer de 1984. S'inicia la sessió, a la biblioteca de l'Escola, en dimecres, car ahir, el segon dimarts del mes -dia habitual- hi va haver una xerrada que, organitzada pel SMOE, versà sobre salut infantil.

El primer punt fou revisar el funcionament de l'organigrama d'avisos, considerant els presents que malgrat algunes dificultats -alguns pares són de difícil localització- és eficaç.

S'informa de la I Trobada d'APAs de la contrada, realitzada a mitjan mes de gener, amb l'assistència de representants de Cala Ratjada, Artà, Capdepera i Port de Manacor. No comparegueren els de Son Servera, ni els de Petra ni els de Son Carrió -en procés de constitució- malgrat estar convidats. Es considera que fou ben interessant a nivell de coneixement d'altres persones amb els mateixos interessos, malgrat a nivell formal l'únic acord fos el compromís d'avisar-nos mútuament al conèixer alguna cosa interessant.

Es reafirma la integració de l'APA de Sant Llorenç a la FEDERACIÓ d'AAPPAA. S'elegí com a representant al vice-president Joan Santandreu Servera.

De cara als pocs pares que encara no havien signat el full de responsabilització de cara a les sortides escolars, s'acordà que cada representant de curs en parlaria amb els seus, per saber si era descuit o altra raó.

El President, en Pere Riera, informà de la visita que féu, juntament amb el director i un representant de cada partit, al Delegat del MEC, de cara a l'edificació d'un nou edifici escolar. Les perspectives no són massa bones. Es deixa un període de temps per veure com prenen les construccions a altres viles.

En Guillem Soler informa de la Junta Econòmica i el Secretari del Consell de Direcció.

Es recorda, altra vegada, la necessitat de comprar uns quants paquets per fer fotocòpies, quedant-ne encarregat en Llorenç Bauçà.

En Josep Cortès informa de les activitats realitzades de cinema (3 films per a infants que ens havia deixat "la Caixa"). S'acorda

donar una petita gratificació, de banda el lloguer de la màquina de 16 mm, al maquinista -Joan "Barrada"- i d'expressar l'agraïment de l'APA envers els encarregats del cinema per la gentilesa de l'ús gratuït.

N'Antònia Magraner -responsable tècnica del SMOE- informa sobre les activitats en procés de realització en aquest II trimestre, abandonant després la sala.

En Joan Carrió, Tresorer, dona compte de l'estat actual dels comptes i de l'alt grau de participació de les famílies, car aprop d'un 80% pagà voluntàriament la quota.

Després, i aprofitant l'absència de la pedagoga, es plantejà la continuïtat del Servei Municipal d'Orientació Educativa, considerant els pares de la junta de manera completament unànime, la necessitat d'iniciar les passes de cara a l'Ajuntament, per tal de que aquest es plantegi la continuïtat del Servei i del contracte en la persona d'Antònia Magraner.

I sense més temes a tractar s'aixecà la sessió.

Previ a la reunió, s'acusa rebut i comenta de:

- * Nota de l'Ajuntament comunicant el canvi de nom del centre.
- * Nota d'agraïment de Llorenç Galmés i família en ocasió del canvi de nom.
- * El calendari de competicions esportives.

Si vos dic que en els deu minuts que va durar l'entrevista va omplir una plana de burretxos, ho podeu creure. No va estar aturat ni un minut. Cap baix i fent la mitja, a vegades tornant enrera, altres passant davant, va anar contestant totes les qüestions que li plantejarem sense rebutjar-ne cap, així com li cal al cap dels municipals.

-Pardal, Pere ¿i que no t'has afaitat?

-No, me deix sa barba.

-Ni t'has fet sa clenxa!

-No.

-Bé. Ja veurem com sortirà sa foto. Es municipals teniu massa feina. ¿No trobes que és hora de que en posin més?

-Depèn de si els demanen.

-Aliança Popular els va demanar...

-Devia tenir ses seves raons.

-¿Quants te pareix que se n'han de meter a Sant Llorenç?

-És mal de dir. Un es matí, un es capvespre, un es vespre i un dia lliure. Llavors hi ha Son Carrió, S'Illot, Sa Coma i son Moro.

-¿Amb una vintena t'enginyaries?

-No tants, collons! A més, això de posar més municipals o no, depèn d'un ple i ses plantilles fixes van regulades per s'Administració General d'Administració Local.

-Però jo no te parl de lleis. Te deman sa teva opinió.

-És mal de dir. S'ha de tenir en compte sa densitat demogràfica, es terme municipal, ses necessitats d'es poble i que en s'hivern som quatre mil i en s'estiu denou mil.

-¿Vol dir això que en posaries de temporada?

-Sí, per sis mesos. Això si volem posar serveis a sa zona costera.

-Parlant de seguretat ciutadana, AP no se cansa de repetir que hi ha una psicosi de por. ¿Què hi dius tu?

-Crec que Sant Llorenç és un exemple de seguretat ciutadana. És un assumpte que surt molt per sa premsa i que a vegades s'emplea per criticar es govern. Potser que hi hagi llocs de Mallorca poc segurs, però a Sant Llorenç aquest clima no existeix.

-Com a cabo de Sant Llorenç, ¿què te preocupa més sa delinqüència o es problemes circulatoris?

-Es problemes circulatoris. A sa delinqüència la tenim controlada.

-Però així i tot a vegades entren...

-Sí. Tenim registrats onze robos, però no són gaire importants. També se'n duen qualque bicicleta o mobilet.

-¿Se denuncien tots es robos?

FOTO Felip Blau

-No. A vegades no se denuncien, i altres ho fan a sa Guàrdia Civil.

-I es que han agafat ¿que són de per aquí o externs?

-Sa majoria són externs. N'hem agafats fins i tot de Palma. Es seu problema és es mateix sempre: família en crisi, pares separats, atur...

-No és tot culpa seva, idò...

-No. Indubtablement és de sa societat, i no només a Espanya, passa pertot.

-¿I com s'hauria d'arreglar això, posant més policies o anant a cercar s'arrel?

-Jo diria que cercant s'arrel. Lo que passa és que per aturar-ho s'han de meter policies. És clar que si hi hagués un policia a sa plaça ses vint-i-quatre hores d'es dia i es tres-cents seixanta-cinc dies de a'any, no entrarien a cap local de sa plaça.

-¿I en es d'ets altres carrers?

-Aquí està.

-P'entura si es municipals se passejassin un poc...

-Se passegen.

-Per on?

-Tenen una relació de punts importants per vuit o nou carrers que no te puc dir quins són.

-Secrec d'estat?

-Exacte.

-Anem a sa circulació. Si paguen tan poques multes com diven, ¿què és, que tothom fa lo que toca o que n'hi ha molts que ho tenen bé amb s'Ajuntament i les lleven?

-No. Un moment. Lo primer de tot dic que no interessa posar multes. Interessa que

sa gent respecte ses normes de circulació.

-I les respecta?

-Per regla general, sí.

-¿I a's capdavall d'es carrer de Sant Llorenç també?

-És un d'es punts negres que tenim.

-També s'hi passegen per allà es municipals?

-Sí.

-I posau multes i s'Ajuntament les lleva...

-Ses multes no se lleven.

-Però no se paguen!

-Sa multa té un procés: se notifica, s'avis, se torna notificar i si a un moment donat no se paga, se pot fer s'embargo.

-I s'embarga a Sant Llorenç?

-Espera que no hi hem arribat. Si no és de Sant Llorenç se pot passar sa denúncia a Tràfic i ja se'n cuidaran.

-Veiam si ho he entès. Se passa sa bolla a un altre organisme per no posar-se malament amb ningú.

-No, lo que passa és que es seu sistema de cobrar és més eficaç que es nostro.

-¿Vols dir que es nostro no és eficaç?

-Homo, no ho és tant per una senzilla raó: fa mal embargar dins es mateix poble.

-Però això no és feina vostra. Això és cosa d'es Consistori. Lo vostro és posar sa denúncia.

-Exacte. I si són d'un altre poble, es recaptador no els pot anar darrera.

-I si són d'aquí?

-Així és diferent, però encara no mos hi hem trobat.

-¿Vols dir que no hi ha cap llorençí que faci trull a la mala hora amb sa moto?

-Si n'hi ha han duit sa sort de que no els hem trobat.

-Sempre n'hi ha de sortats. I de sa via que fan per sa carretera, ¿què me'n dius?

-Ses carreteres són competència de Tràfic.

-Però s'Ajuntament pot sol.licitar que ven gui es ràdar...

-Sí.

-¿I per què no ho fa?

-S'hauria de fer una gestió a nivell d'es batle. Crec que posarien moltes multes.

-Canviem de terç. ¿Teniu es medis tècnics suficients per dur a terme sa vostra tasca?

-En tenim, però no basten. Hi ha material per atestats, guants blancs p'es tràfic, manegots p'es vespres... Falten guanteres, correatges...

-S'emisora és necessària o és un capritxet?

-Crec que és bona i no sols p'es municipals. Pot servir d'ajuda en cas de desastres.

-La posaran enguany?

-Diven que sí.

-I per sa teva quadrilla, ¿què has de treure ses corretjades qualque pic?

-No. No ha estat necessari. Mos duim bé.

-¿És sa millor plantilla de municipals de Sant Llorenç?

-Sí.

-¿Quina és sa teva tasca?

-Control sa feina que hi ha, la repartesc, faig ets horaris...

-¿Que fa més bon fer feina, amb aquest Consistori o amb s'altre?

-És lo mateix. No me queix de cap.

-Així mateix és collonut que d'un consistori d'esquerres a un de dretes no hi hagi diferència, eh?

-Noltros de sigles no mos n'entnem. Som independents.

-¿Vols dir que te pareix que tots es municipals són independents?

-He de dir que sí.

-¿Quina és sa vostra postura davant sa normalització lingüística?

-És difícil aquesta pregunta...

-Es teus collons es difícil!

-Bé. Segons sa Constitució es castellà és sa llengua oficial, però com que estama una Comunitat Autònoma, tenim es dret i es deure de conèixer i utilitzar ses dues llengües. Som partidari de fer ets informes en ses dues.

-¿És simptomàtic de res que hagus anomenat sa Constitució i hagus deixat s'Estatut?

-No. No l'he anomenat perquè no hi he pensat. Crec que tant un com s'altre van relacionats.

-¿Enviareu es comunicats en ses dues llengües,

-Ho intentarem.

-¿Què ets primer, mallorquí o espanyol?

-No m'ho he plantejat mai.

-Planteja-t'ho.

-Si ho anam a cercar, primer som llorençí, mallorquí, balear, d'es Països Catalans i espanyol.

-Molt bona! Amb aquesta resposta t'has guanyat es dret a saludar es qui vulguis.

-Només vull dir que sa nostra feina, en teoria és informar, protegir i ajudar an es ciutadà, o sigui, que sa nostra porta està oberta a sa gent per solucionar-li es problemes que siguin. Estam en es servei d'es poble, de tot es poble.

UNA CONSIDERACIÓ

Darrerament, i sovint, sentim l'expressió "fracàs escolar"... l'informe de tal revista, especialitzada en educació, parla d'un percentatge de "fracàs escolar" en augment; el Ministeri es proposa devallar la freqüència de "fracàs escolar"; el director dequalsevol centre anomena el "fracàs escolar" com si fos una plaga que s'ha estesa dins els nostres centres escolars, uns pics demanant comprensió i resignació, tal com s'ha fet amb no poques plagues al llarg de la història de l'home, i d'altres demanant la decisió radical, mena d'elixir miraculós, per erradicar-lo, extirpar-lo...

Però si ens hi fixam bé ens adonarem de que no sempre es vol dir el mateix amb tal expressió. Cal preguntar: ¿què entenem per "fracàs escolar"? ¿Quan podem parlar de "fracàs escolar"? ¿Què volem dir amb aquesta expressió, que molts de pics s'utilitza com adjectiu d'un "fulanito" o d'un "mengano"?

En primer lloc direm que el marc on es dona és l'escola: parlem de fracàs "escolar". Per tant és dins l'escola, és en relació amb l'escola que es dona el fracàs. Si entenem que l'escola és un lloc on es va a aprendre, parlarem de "fracàs escolar" quan no es doni aquest aprenentatge que se suposa que l'escola està preparada per donar.

¿Vol dir això que podem afirmar d'un nin que no demostra aprendre a l'escola que és un fracassat escolar? Alerta! No és tan senzill, i l'expressió es pot estendre a un àmbit més ampli que el de l'escola, i en cap cas és sinònim de "fracassat dins la vida"!

Simplement vol dir que existeix una inadequació, una inadaptació entre, per un costat l'escola i la forma que adopta per aconseguir el seu objectiu d'ensenyar, i per l'altre costat el nin i la seva manera d'aprendre. Si aquestes dues línies no arriben a confluir segurament podrem parlar de "fracàs escolar".

La pregunta és: ¿S'ha d'adaptar el nin a la forma o mètode d'ensenyar de l'escola, o és l'escola la que s'ha d'adaptar a la capacitat d'aprenentatge del nin, per tal d'evitar generar fracassats escolars?

Antònia Magraner

Mirant el programa de normalització lingüística i els cartells de Sa Rúa, veurem que la Trinca té raó: els tractats amb Ros-tres Pàl.lids només són paper banyat.

GUILLEM GALMÉS

Hem rebut una nota de Llorenç Galmés Jaume donant les gràcies, en nom seu i de la seva família, al director i redactors de la revista Flor de Card pels articles publicats en memòria del "Mestre Guillem Galmés", el qual, tal com es notifica en el BOE del 28 de gener, dona nom al Col·legi Públic del nostre poble.

CONSELL DE REDACCIÓ

A partir d'aquest mes el Consell de Redacció, que té per tasca discutir l'editorial i solucionar els problemes més urgents que es presentin, està format per les següents persones:

Josep Cortès, Felip Forteza, Maria Galmés, Elisabet Nicolau, Guillem Pont, Guillem Quina, Guillem Soler i Miquel Sureda.

ANIVERSARI

Per celebrar el 12è. aniversari de Flor de Card, el més passat, una trentena de simpatitzants anàrem a sopar plegats.

Durant aquest període hem editat 123 revistes i dos suplementos, l'un dedicat a la història de Sant Llorenç, original de Mn. Martí Rosselló, i l'altre a la bandera de Mallorca, del que n'és autor en Ramon Rosselló.

VIDEO TOT

SETELMA-3

FOTOS CARNET

Santa Maria de Bellver, 4
 SANT LLORENÇ

DINS ES CAFÈ

-¿Que no heu anat an es ple?

-No.

-No sabeu lo que vos heu perdut. Collons quin ple! Això és molt millor que anar an es cine.

-¿Què ha passat?

-Res, en es ple, res. Lo bo ha estat a lo darrer.

-Però conta. ¿Què ha passat?

-Espera un poc, ara t'ho contaré.

-Venga, conta!

-Bé, com vos deia, es ple ha anat més o manco com sempre: que si ses comissions no marxen, no sé què del Badia de Cala Millor, que té deutes i volen que les pagui s'Ajuntament, no ho sé, d'això no he entès res. Està molt embullat. Aquests hotelers en saben molt.

-¿Això és tot?

-No, esperau i deixau-me acabar. També han xerrat de camins, de contractes, de sa pedagoga, que sé jo! Moltes coses. No he entès casi res.

-Idò si no has entès casi res, ¿com punyetes t'ha agradat tant?

-Es collons, espera! No vos dic que lo millor ha estat lo darrer! Teniu un poc de paciència que ja arribarà.

-Bé, conta, callarem.

-Ha passat que quan s'ha acabat de discutir es darrer punt es batle ha aixecat sa sessió i aquí hi ha hagut sa sorpresa. Jo he quedat astorat. No sabia què passava.

-Continua que ja mos fas estar endarrer.

-Es batle ja havia donat sa sessió per acabada, idò en Toni Cuc s'ha aixecat de sa seva cadira i ha vengut a seure amb noltros.

-Amb voltros? Amb so públic?

Sí. Amb noltros.

-I per què ha fet això?

-Deixau-me xerrar, es pardal. En Toni Cuc s'ha assegut amb noltros, i lo bo és que es batle no s'havia temut. Deia an es secretari que es públic té deu minuts, i quan s'ha girat l'ha vist amb noltros.

-¿I què ha fet es batle?

-li ha demanat a veure que feia amb so públic.

-¿I en Toni què ha dit?

-Li ha contestat molt fort, pareixia emprenyat. Li ha dit: "Si me negues sa paraula com a regidor et faré ses preguntes que dúia com a públic".

-¿I es batle?

-Es batle li ha respost: "Com a públic tampoc te contestaré res".

-Collons, tu, això és molt fort. Continua.

-Bé. Llavonses en Toni s'ha enfadat encara més, i casi cridant li ha dit que: "Sa democràcia s'havia acabat en aquest ajuntament i que ell veia un abús clar de poder per part d'es batle".

-Tenia raó. Es batle no li pot negar sa paraula com a públic. Hi ha un acord pres que diu que es públic té deu minuts.

-Sí, però es nostro batle troba que en Toni sempre demana massa.

-Bé, però es batle ha d'estar dispost a que li demanin. És es batle.

-Però no hi deu estar, que no li volgués contestar.

-I en Toni no va dir res més?

-Sí. Va dir que se replantejaria es funcionament d'aquest Ajuntament, i si no canviava se veuria forçat a fer un vot de censura.

-Un vot de censura?

-Això va dir.

-Això és lo que ha sortit p'es diaris aquests dies, que sa majoria d'es regidors poden treure es batle.

-Devia anar de berbes.

-Jo no ho crec. Estava molt emprenyat.

I es batle no va dir res més?

-Homo, va estar una estona sense dir res. És comprensible, no? Donar-li aquestes sorpreses no deu ésser gaire agradable.

-Però com va acabar?

-Res, en Toni se va tornar asseure a sa seva cadira i va dir an es públic que tenia deu minuts per si volia dir res.

-I es públic ha dit res?

-No. Es batle, que ja s'havia recuperat, ha dit an en Toni que ses preguntes s'havien de mostrar primer an es batle, que ell les volia veure.

-I en Toni què va dir?

-Que no volia parlar més d'es tema. Que quan sa majoria de sa Corporació, fa cosa d'un mes, li havia demanat un ple extraordinari, es batle, abusant d'es seu poder, l'havia retrassat quinze dies, quan sa llei diu que s'ha de fer dins es quatre següents.

-I per què li ha tret això?

-Perquè en Toni ha dit que si li havia permès un abús de poder, no podria mai permetre-n'hi un altre.

I què més?

-Res més. An es final es batle ja li demanava ses preguntes an en Toni, però no les hi ha volgudes fer. Ha dit que sa democràcia no se pot posar en joc.

-Per lo vist haurem d'anar an es plens. Al manco se passa una estona divertida.

-Sí. Ja m'ho diràs en anar an es pròxim.

-T'ho diré.

P'es febrer se comença a destriar sa recta final de sa lliga i tots ets equips preparen s'esprint. El Cardassar fa lo mateix, i més ara que pareix que s'ha desxondit un poc, ja que s'hivernada de gener li ha costat perdre es positius que havia conseguit. En aquests dos darrers partits s'ha notat una reactivació d'es jugadors, que sembla que s'han decidit a arribar amb sos de davant.

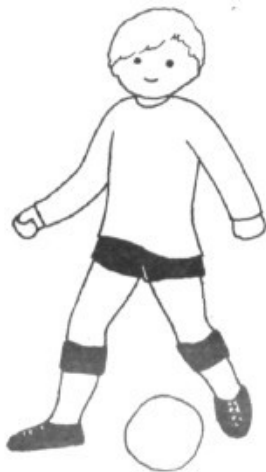
Es positiu que arrabassaren dins es camp del Cultural ha estat s'espoleta per iniciar s'escalada. Maldament no li tornassin sa passada, conseguiren contrarestar un d'es punts que se n'havia duit de Sant Llorenç.

Davant el Rotlet, dia 19, encara que sigui es darrer de sa classificació, es públic va poder respirar tranquil, ja que, per quatre pics, arribaren es gols que tant havien cercat. A més, s'equip dirigit p'en Bernat tenia arpes i moviment, i havia deixat darrere s'apatia que dúia es darrers partits.

Amb aquesta millorança se va encarrilar es partit, que va acabar amb so contundent resultat de 4-0, i encara haguessin pogut esser més. Supòs que no se tudaren, sinó que estan a l'espera d'es pròxim partit del Cardassar: l'Arenal, que haurà de decidir si se continua sa pujada ò si se forada sa roda.

Allà on no se coneix millorança és en sos àrbitres. Si un és dolent, s'altre ho és més. ¿Què no deuen comptar amb sa lligueta? ¿O és que volen fer enrabiari es públic perquè estigui tranquil tota sa setmana?

Miquel Sureda

1343, 1 juny.- El rei Pere mana a cada una de les Universitats i prohoms de les viles que, amb motiu de la presa que ha feta del Regne de Mallorca a "l'alt En Jacme qui tenia per nós en feu entre les altres terres lo Regne de Mallorques ab totes les illes a aquell adjaens", vol li sien enviats síndics i procuradors perquè en nom de les viles li retin jurament i homenatge de fidelitat. Carta adreçada als prohoms de Santa Maria de Bellver. Altra als prohoms de Santa Maria de Manacor, etc. (ACA reg. 1406 f. 24-25)

1504, 9 juliol.- El procurador reial concedeix llicència de portar armes prohibides a Nadal Mateu, Antoni Mateu i Miquel Mateu, compradors del delme reial del bestiar del terme de Manacor. El 1506 es concedí semblant llicència a Miquel Pellisser, comprador del delme dels blats, i al comprador del delme del vi. (ARM RP 92 f.55, 69v, 72)

1518.- El procurador reial nomena lloctinent seu a Manacor Francesc Ballester. (Id. f. 240v)

1534, 8 octubre.- El Procurador Reial de Mallorca notifica a tots els batles de les viles, la llicència obtinguda per Pere Metge i altres companyons seus per cavar i cercar or, argent i altres metalls en la cova d'En Pardines (Son Vives), pagant les despeses i molèsties al senyor. Dels guanys donaran al Rei la quinta part del que trobaran. El 1536 obtingueren semblant llicència, per espai de sis mesos, per cercar or i altres metalls a Manacor, Julià Truiol, Jaume Blanquer, Pere Seguí i altres. (ARM RP 77 f. 96, 100)

1579.- Llicència a Guillem ferrer i companyia per cercar diners, or i argent, plom, estany i altres metalls en la cova d'En Pardines. (ARM RP 78 f. 114)

Ramon Rosselló

Per esser com els altres sempre hi som a temps.

Els pobles del caramull, per donar la benvinguda als externs solen posar un lleterero que diu: "Bienvenidos a...", "Wellcome to..." o, darrerament, "Benvinguts", que de tot hi ha a la vinya del Senyor.

Noltros no. Aquí, a Sant Llorenç, als qui vénen de Manacor els rep una pudorada festa davant la qual no hi valen els vidres tancats del cotxe, i als qui arriben de la banda d'Artà els oferim la imatge que il·lustra aquestes retxes: un femer de cotxes i ferro vell.

Com que per devers l'Ebro ja hi ha un camió abandonat, jo proposaria que els fems es cremassin p'es Cós, i així tendríem totes les entrades cobertes. ¿No us sembla una bona idea? Si del que es tracta és de donar una imatge de porqueria, no hem de consentir deixar cap racó sense brutor.

Texte: Josep Cortès
Fotografia: Felip Forteza

Espipellades

Està ben vist que per tenir-ho bé amb sos grossos no hi ha com convidar-los a sopar.

Va començar en Melià institucionalitzant ses caragolades; el va seguir en Cañellas amb vegues regades amb vi de 1.700 pts. sa botella, i ara compareix n'Albertí per devers Son Trobat que, de Sant Antoni ençà, sembla que s'ha convertit en so Sancta Sanctòrum de ses dretes llorencines.

¿O deu esser una aplegada de files entorn del santpare per fer fugir d'es cap, almanco per dues hores, s'instable situació que pateix l'APUM a Sant Llorenç?

Ara sé cert que no endevinariéu mai on tenen es bust d'en Franco que hi havia en es saló d'actes de s'Ajuntament. Idò dins sa presó! Vos ho haguéssiu pensat mai?

I llavonses diven que a Sant Llorenç tenim un Ajuntament de dretes!

¿Que a Sant Llorenç hem de menester un solar per s'escola? Tranquils que amb això no poden frissar.

¿Que a Cala Millor n'han de menester un per a sa depuradora? En dos dies ja està llest.

¿Que a Sant Llorenç se desborda es torrent? Paciència, que es projectes duen molta d'orenga.

¿Que a Cala Millor hi ha inundacions en s'estiu? P'es febrer ja han posat ses tuberries de desaiguament.

¿Continuam?

Josep Cortès

Ja d'entrada, el ple del 30 de gener prometia ésser interessant al manco per dos motius: el primer perquè l'havia convocat l'oposició i el segon perquè estrenàvem secretari. Pocs dies després comprovaríem que també seria antològic per ésser el primer ple de la història de Sant Llorenç que tendria l'acta en català.

Per donar dues pinzellades descriptives de l'ambient que es respirava, diré que el saló d'actes estava ple de gent i de fum, com sempre, que a n'Antoni Cuc li havien arrabassat un queixal i no podia xerrar gaire, que en Pep García feia fotos i enlluernava a tot déu, que n'Antoni Ordinas va arribar tard degut a que el seu padrí s'havia mort i que, naturalment, el Consistori tenia l'estufa girada cap als regidors.

Abans de començar, n'Antoni Amengual Frau, el nou cap dels funcionaris, llegí l'acta del ple anterior i, per primera vegada des de feia molts de mesos, l'entenguérem, cosa que és d'agrair.

Tot seguit es va donar lectura a l'acta que no s'havia pogut aprovar quan tocava, cosa que no s'estrevengué aquest pic, ja que sis regidors donaren el sí i quatre s'abstengueren. N'Ignasi va voler manifestar la seva protesta per tal com el batle no havia convocat el ple en el plaç que marca la llei -quatre dies- i els regidors del CDS i el del PSM s'hi adheriren.

Com que aquest ple s'havia fet en temps de l'altre secretari, en Julio va comparèixer a veure com prenia la cosa, gest que fou agraït per la totalitat del Consistori. Quedà demostrada així l'eterna contradicció del nostre Ajuntament: primer el treu defora i llavors li dóna les gràcies per haver vingut. Ja ho val!

A l'altre punt hi havia una proposta del CDS-PSOE per posar calefacció a l'escola. El batle considerà que si el punt que venia després d'aquest, i que feia referència a la compra d'un solar per fer-hi una escola nova, s'aprovava, no ho pagava fer una despesa tan grossa -pel seu compte havia fet fer un pressupost que pujava devers 2.800.000 pessetes-, i molt manco si, segons ell, les escoles no estaven desprovistes de calefacció. Proposà fer una consulta amb la Delegació d'Educació per tal de confirmar la possibilitat de construir un nou edifici.

El regidor Mestre fou del parer que, tant si es feien escoles noves com si no, calia posar calefacció, ja que l'edifici actual sempre es podria dedicar a residència de jubilats o a

centre cultural, i a més, encara que se fés, sempre es torbaria una partida d'anys a estar llesta.

-Lo de sa residència de jubilats ja està pràcticament llest -respongué en Busco sorprenent a públic i regidors-, i en lo de centre cultural... (aquí el batle va fer la mitja, gest que fou interpretat per qualcú com a símptoma de l'interés que té per la cultura).

El regidor Sansó, lluitant amb un mocador contra l'hemorràgia dental, s'afegí a la discussió: -Per lo que mos interessa no miram gaire prim, i segons per a què tot són traves! No hi va haver tantes discussions per posar s'aire acondicionat en es despatx d'es batle i per lo de ses tarimes en es saló d'actes, i això que va costar 1.300.000. Fa nou mesos que estam aquí, tots volem una escola nova i encara no hem comprat es solars.... Si hi ha coses a s'Ajuntament que no marxen, s'hauran de canviar.

El batle, per al·lusions, va sortir a rotlo dient que lo de l'aire acondicionat del despatx no era per a ell, sinó per al poble, manifestació que fou aprofitada pel cronista per girar l'estufa del saló d'actes de cap al públic. Cal aprofitar les ocasions.

Al final quedaren que, dins una setmana, una comissió composta pels caps de llista, un representant de l'escola i un de l'APA, aniria a Ciutat per aclarir l'assumpte i que en tornarien parlar a l'altre ple.

Com a punt anecdòtic diré que en Falera no hi va comparèixer i que hi anaren dos cotxes, un amb cinc persones i l'altre amb el batle totsol. ¿Que deu ésser una premonició?

Josep Cortès

CLÍNICA
VETERINARIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

Com he dit en es començament, en es poble hi havia pocs divertiments. Es més important era es futbol, que estava en es Camp Roig de Sa Cova, i també comptava amb una pista per a ses bicicletes.

A sa sortida d'es futbol se formava un gran passeig per sa carretera de Son Servera. Ses joves se vestien amb sa millor roba que tenien i ets enamorats anaven a cercar sa seva estimada per anar an es passeig. Solia acabar a toc d'Avemaria o a posta de sol, quan s'encenien es llums.

Quins temps eren aquells! Uns somniam es temps passats i d'altres viuen es d'ara. ¿Quins són millor? Lo que és cert és que avui tot ha canviat i que sempre esperam temps millors. Es diumenges són molt trists pertot, ets automòbils tenen preferència per córrer i anar onsevulla i es pobles queden deserts. Ja no hi ha passeig i ses amigues no se troben. Ets enamorats van tots sols i no hi ha companyerisme. Tot ha canviat.

Però així i tot sa gent que viu dins ses grans ciutats frissen que vengui es divendres a vespre per sortir d'es trull i anar-se'n a pobles petits on puguin respirar aire pur, beure aigua fresca i encontrar sa pau dins es silenci. Volen fugir d'es bullici del món perquè tant es cos com s'esperit necessiten tranquil·litat i que ses hores d'es rellotge marquin a poc a poc. Aquests dies de descans mos serveixen a tots per pensar alguns moments en Déu nostre Pare del Cel i per rebre forces per conservar es nostro cos.

Records, malenconia... així va passant es temps d'es nostros dies: recordant ets anys de sa nostra juventud.

Germà Francesc Clapés

La Junta Local de l'Associació Espanyola contra el càncer transcriu la següent carta, per al coneixement i satisfacció de les persones que, d'una manera o de l'altra, contribuïren a l'èxit de la campanya durant l'any 1983. Diu així:

"Distingida amiga:

Enormement complagut anunci la rebuda de la seva transferència de NORANTA-TRES MIL SET-CENTES QUARANTA-SIS PESSETES, abonada al nostre compte corrent 60--30.210-11 del Banc de Crèdit Balear del carrer Emili Darder, batle de nostra ciutat, el propassat dia 22-12-83, el detall de la qual és el següent:

El 25% dels ingressos d'enguany	24.964
El 50% dels ingressos d'enguany	49.928
El remanent de l'any anterior	18.854
Import total transferit	93.746
	=====

I vull agrair profundament a tots els que d'alguna manera han contribuït per aconseguir aquesta excel·lent recaptació amb les seves pròpies activitats locals i amb els doblers d'aquestes generoses gents dels pobles de les nostres illes, i especialment, com ho han demostrat, en el seu.

Per la meua part, tenc el gust de comunicar-li que la capta a la nostra ciutat celebrada el dia primer de desembre, ha pujat a 3.028.037 ptes., molt superior a la de l'any passat, que fou de 2.372.444 pts.

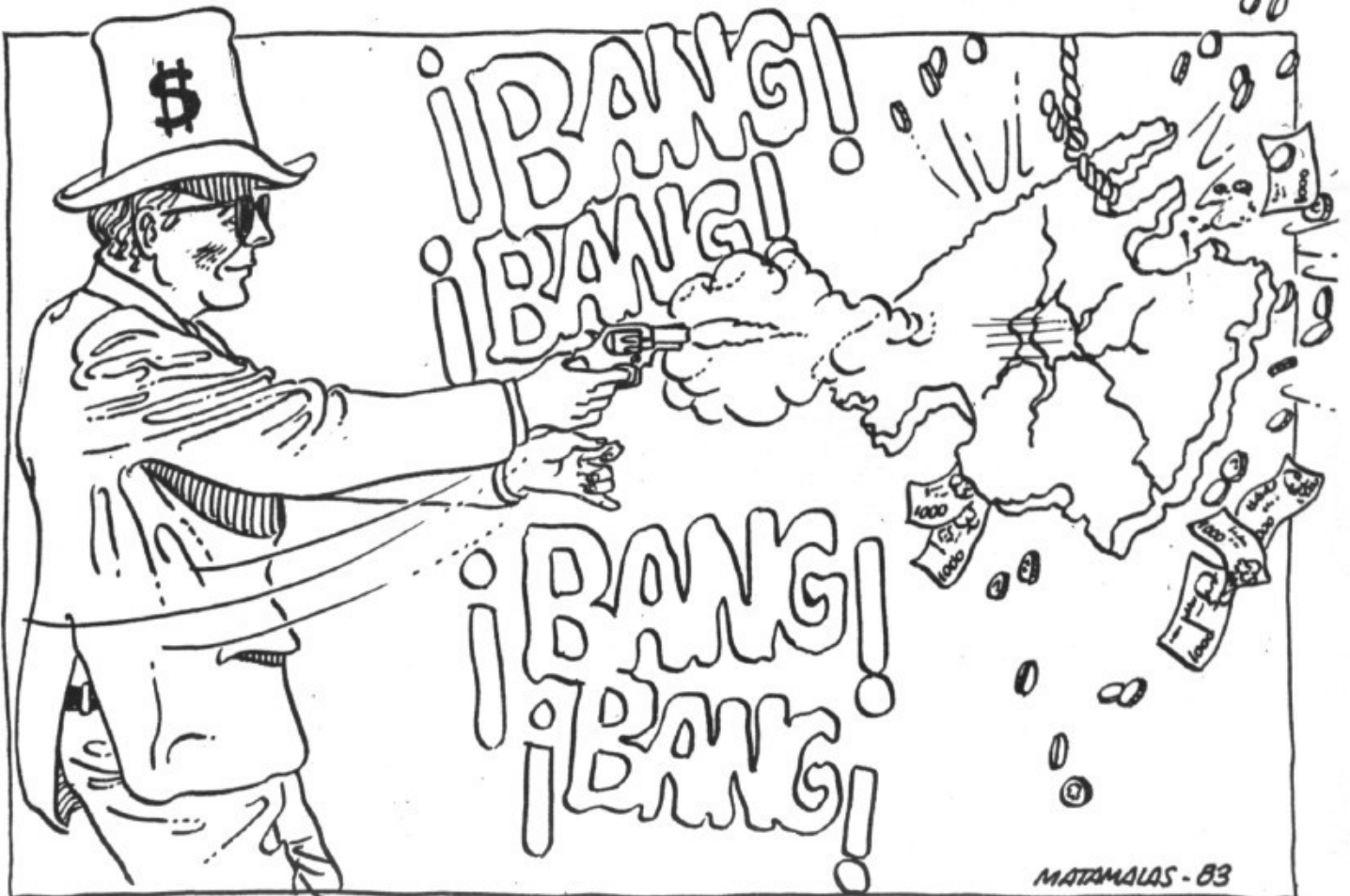
Amb el testimoni de la meua sincera gratitud i el reconeixement per l'hermosa labor que estan fent en aquest poble, aprofit l'ocasió per enviar-li la meua més cordial salutació.

Signat: Andreu Buades Fiol
President de la Junta Provincial"

CA'S SERVERÍ

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

Com que pareix esser que hi ha algun regidor que té serioses dificultats per entendre ets informes redactats en mallorquí, jo proposaria que, ja que volen instal·lar micròfons en es saló d'actes, també incloguessin dins es pressupost una cabina de traducció simultània. Així, posant uns orellals com es que duen es disc-joqueis a s'esmentat regidor, en es mateix temps que qualcú li traduiria es discursos a sa llengua de s'imperi, es Consistori donaria una imatge tecnològica més consonant amb sos temps que corren.

Sembla que a una reunió de sa Comissió Permanent se va prendre s'acord de que es batle podria pagar totes ses factures que li presentassin sempre que no passassin de 10.000 ptes. cada una. Es regidor Vaquer, sempre disposat a suprimir tràmits burocràtics, va comentar:

-Ara sí que en farem de sopars de 9.999 pessetes!
¿A voltros que vos pareix, que anava de berbes o no?

Hem rebut una carta d'es Consell Insular de Mallorca, en castellà, naturalment, que, entre d'altres coses, diu:
SOLICITUDES DE COOPERACION TECNICA ACUERDO
Ayuntamiento de San Lorenzo.- Asfaltado caminos vecinales: "Desde Crta. Sant Llorenç a Son Servera por Can Duai-Sa Punta-Sa Torre Nova" y "Cruce Son Mancho, hasta Costa de Na Pina".
Sense comentaris. Crec que no hi fan falta.

Ara que volen donar una imatge més digna an es saló d'actes de s'Ajuntament, crec que seria s'hora de fer-me fill il·lustre de la vila, i així podrien penjar un retrat meu a sa paret.

Com tothom sap, es fills il·lustres amb barba pareixen més il·lustres, i sa Corporació, amb aquest gest d'equanimitat (*), s'apuntaria un tanto de cara a ses generacions futures.

(*) Equanimitat, Miquel, vol dir que fan es mateix cas a tothom, sense mirar si és d'es seus o no. De res.

Encara que sa dreta, com és de domini públic, intenti institucionalitzar sa "queimada" com a beguda nacional, no és ver que en Falera, amb so seu reconegut esperit nacionalista, vulguir fer lo mateix amb so conyac cremat.

No i per ventura seria un bon xarop per conjurar ets esperits socialistes i cedecés!

Davant ets esdeveniments que campen avui en dia per devers la Sala, un llorencí, mig en bromes mig de veres, va comentar:

-Sort que només en tenim un, d'Ajuntament, que si n'hi hagués un a cada carrer no crec de cap manera que en sortíssim.

I en Jordi d'es Recó diria:

-Aquest homo parla bé i sa raó li vessa per damunt es cap.

S'altre dia quatre regidors llorencins -dos d'AP i dos d'UM- anaren a dinar amb en Cañellas a una restaurant de sa vorera de mar.

¿Què diríeu que mos va costar sa factura? Idò 28.000 pessetes.

Ara me jugaria messions que no varen dinar de pa amb oli ni de llonganissa torrada. ¿Que no els deu agradar?

DE QUAN L'AMO EN PERE ANTONI XINXA, A CIUTAT, VA ANAR A DINAR A FONDA.

Hi havia anat per feines, a Ciutat, l'Amo En Pere-Antoni Xinxà. Feines, així, en línees molt generals. Els pagesos, quan baixen a Ciutat, una de dues, o és per anar al metge especialista, o, repetesc, és per feines en línees molt generals, o entre cometes, si vos vé de brí el posar-les-hi.

Bé, resulta que no va poder agafar el tren del migdia perquè no les havia acabades totes, a les feines. Idò hauré d'anar a dinar a la fonda, pensà l'home. Fet i dit. Tenia coneguda devers Ca'n Blau, allà baix, a l'entrada de Ciutat per la carretera de Manacor, i s'hi encaminà ben decidit, amb passes de cinc canes.

Quan hi arribà, estava quasi tot plè. Es veia que tenia bona tirada Ca'n Blau. I, mem, fotre, el feien gustós i a bon preu al menjar, com fet en casa, i la gent no és pardala del tot, no. Els beneits es moriren tots l'any del grip, es veu.

Mira qui mira, no veia cap taula buida p'enlloc. A la fí a un raconet n'afinà una i amb una fua s'hi va asseure. Pràcticament al mateix temps un altre home l'havia vista i s'hi dirigia, també.

Uep!. Oh!. Bé, mos hi asseurem tots dos, si vosté ho troba. I sí. Au idò.

Es tractava d'un perfecte prototipus de cutadanet llengueter. Dependent de comerç, ben segur, va pensar l'Amo'n Pere-Antoni. Magritxol, mal color, mans finoies de dits llarguíssims, camia color d'ala de mosca, corbateta, clar, i jac obscuret de color indefinit per les anades i vengudes de la tintoreria, el coll i els punys de la camia que ja demanaven reciclatge.

Al punt s'hi va acostar la madona.

- Uep, l'Amo'n Pere-Antoni, què sou vós?. Com estau?. Que heu vengut a dinar?.

- Per dinar i per veure-vos a vós, he vengut, eh-he-he!.

- Ala, ala ,ha, ha, de què heu de dinar?.

- Què teniu cuinat de qualque cosa?.

- Sí precisament ahir cuinàrem faves, si en voleu.

- Idò sí. Duis-me'n un palt.

- I vostè-a l'altre-, de què ha de dinar

avui?. Tenc uns llussos frits ben bons, i sé que li agraden ...

- Ben bé m'aniran aquests llussos. M'en dugui una racció, madona.

Esperant el dinar, l'Amo'n Pere-Antoni, jugant amb el torcaboques, mira qui mira per la finestra els cotxes que passaven per la carretera com cent llamps, com si no hi haguéssin de ser a temps allà on anaven. L'altre fullejava el diari, el més desintès del món.

Ben aviat els fou servida la comana: un bon plat de faves per un, i el peix frit per l'altre.

- I què han de beure? -la madona-.

El ciutadà que, com que els dos bevien vi, doncs s'en podien partir una botella. Sí, sí. Ben bé. Tothom d'acord. Una botella i dos tassons.

I bones cullerades de faves. I bones espellades de peix. Ben aviat l'Amo'n Pere-Antoni denotà que l'altre glopejava espesses vegades. S'abocava mig tassonet de vi i glopejadeta. Al cap d'una estona, mig tassonet més i glopejadeta. Ben al contrari que el pagès, que la botella estava quasi mitja i no havia begut cap vegada.

El ciutadà, animat pensant que l'altre bevia poc i ell es fotria la major part del vi, va afinar que l'Amo'n Pere-Antoni s'hi havia fixat en el detall en qüestió, fent la mitja rialleta, digué:

- E peixet de la mar, de tant en quant vol glopejar ...

No respongué, l'Amo en Pere-Antoni. Ell, tira que venga, al plat de les faves. En un no-res les se va haver acabades. El plat ben net, va fer. Llavors, agafà la mitja bottellade vi que quedava, la se dugué als morros i, sense alenar, glec-glec-glec, fins que n'hi hagué gota, beatíficament.

Després, va alçar una cella i dirigint-se al ciutadà, que badava uns ulls com platets de cafè, li va enflocar aquesta:

- Les faves, senyor, una saó i bona!.

Encara ara la contem, devers Ca'n Blau, aquesta eixida.

Biel Florit

MES DE GENER

5.- Arriben els Reis i són rebuts i acompanyats per una part dels membres de la Corporació Municipal.

8.- Se celebra matrimoni entre Salvador Sureda Galmés i Margarida Planisi Soler, a Son Carrió.

9.- Torna a començar l'escola, un cop acabades les vacances de Nadal i Reis.

10.- Matrimoni: Miquel Santandreu Sureda i Antònia Nadal Riera, a Sant Llorenç.

14.- L'Escola Card participa a un ball de bot a Artà.

16.- Nit de foguerons. L'Ajuntament reparteix coca i vi a cada fogueró.

17.- Beneïdes i festa de Sant Antoni.

18.- Naixement de Víctor Taberner Servera, fill de Guillem i Francisca.

Defunció de Sebastià Planisi Sureda, a Sant Llorenç, casat i de 83 anys.

19.- Un bon grapat de gent de l'Escola Card es desplaça a Costitx, per animar un fogueró amb un ball de bot organitzat amb motiu de les festes de Sant Sebastià.

21.- L'Escola Card participa a una festa a Felanitx.

22.- Neix Antònia Artigues Amer, filla de Jacint i Maria, a Son Carrió.

25.- Sant Pau. Se sembren els alls.

A Sa Rectoria, organitzada pel SMOE de Sant Llorenç, xerrada a càrrec de Pere Ríos sobre la polèmica LODE.

26.- Presa de possessió del nou Secretari de l'Ajuntament, Antoni Amengual Frau.

30.- Defunció: Antoni Pascual Llodrà, als 90 anys, a Sant Llorenç.

Maria Galmés i P. J. Llull

Segons l'acta oficial de la sessió plenària celebrada per l'Ajuntament en ple el 7 de febrer de 1984, es tocaren els següents punts:

2.- Es dóna compte de l'orde del M.E.C. segons la qual es canvia el nom del Col·legi Públic de Sant Llorenç.

4.- La Corporació es dóna per assabentada del programa del S.M.O.E., tot i que el regidor Sansó hagué d'explicar alguns punts al Sr. Vaquer, que no ho havia acabat d'entendre per estar redactat en mallorquí.

5.- S'autoritza al Sr. Francesc Puigròs a que perllongui el pagament del deute que té amb l'Ajuntament sobre plus-vàlues.

6.- S'acorda encarregar un projecte a l'arquitecte municipal per millorar l'escola de Son Carrió.

7.- Se sol·licitarà cooperació tècnica al Consell Insular per modificar el traçat del Camí de Son Manxo. El regidor Pont troba que les Comissions Informatives han de donar el seu parer sobre quins són els camins que s'han d'asfaltar.

9.- Es renova el contracte amb l'arquitecte municipal Agustí Buades Mayol per un any més. Cobrarà seixanta mil pessetes cada mes.

10.- Es dóna de baixa laboral a Miquel Soler Juan i se l'inscriu en el subsidi d'atur.

11.- Es rebutja la sol·licitud del Badia de Llevant segons la qual se sol·licitava que els ajuntaments de Sant Llorenç i Son Servera es fessin càrrec, mancomunadament, d'un poliesportiu a Cala Millor.

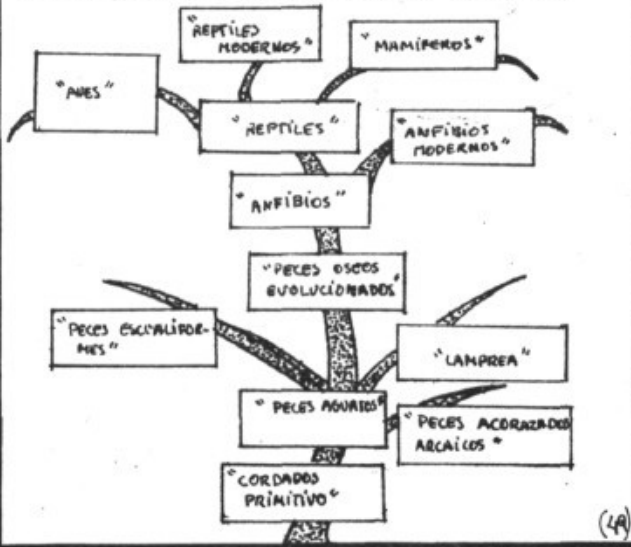
El Sr. Humbert manifestà que les experiències de serveis mancomunats amb Son Servera havien estat força conflictives, que s'hipotecaria la política esportiva de l'Ajuntament i que les promeses de subvencions que acompanyaven la sol·licitud no estaven tan clares com seria desitjable.

El Sr. Vaquer opinà que és important que es faci un poliesportiu municipal a Cala Millor, ja que això serà un atractiu turístic més. Proposa que es faci una reunió conjunta amb els regidors de Son Servera per parlar-ne.

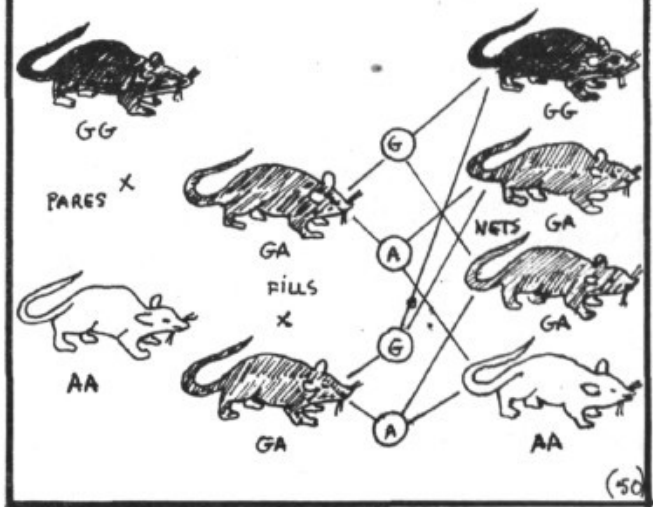
El Sr. Ordinas s'oposa a la proposta del Sr. Vaquer, per considerar que primer s'han de cobrir les necessitats esportives de Sant Llorenç i Son Carrió.

Resum a càrrec de Josep Cortès

LES TEORIES TRADICIONALS DE LA CREACIO Quedaren refutades amb l'aparició del llibre "L'ORIGEN DE LES ESPÈCIES" DE CHARLES DARWIN PERÒ L'HISTÒRIA EVOLUTIVA, AVUI RECONEGUDA PER TOTS, NO FOU FRUIT D'UN SOL DIA: EL FRANCÈS LAMARCK JA N'ELABORÀ UNA, I EL PADRI DE DARWIN PARLA QUALQUE PIC DE L'EVOLUCIO. PERÒ HEM D'ESPERAR DARWIN Y WALLACE PERQUE PRESENTIN LA TEORIA CORRECTA, BASADA EN LA SELECCIO NATURAL.

LO QUE NO SABIA DARWIN ERA COM TRANSMETIEN ELS PARES EL SEUS CARACTERS I PERQUE ELS DESCENDENTS EREN DIFERENTS. LA PREGUNTA FOU CONTESTADA PER GREGOR J. MENDEL QUAN DESCOBRÍ LES LEIS DE L'HERÈNCIA. MENDEL ES RECONEGUT COM A PARE DE LA GENÈTICA.

DE GRAN IMPORTÀNCIA PER EL L'AVANÇ DE LA QUÍMICA FOU LA TEORIA DE LES DISSOLUCIONS, DE VAN HOFF, LA DE LA DISSOCIACIO ELECTROLITICA, D'ARRHENIUS I LA CLASSIFICACIO PERIÒDICA DELS ELEMENTS, DE MENDELEJEV.

SISTEMA PERIÒDIC

P	1a	2a	3a	4a	5a	6a	7a	8	8	8	1b	2b	3b	4b	5b	6b	7b	0	
1	H																	He	
2	Li	Be												B	C	N	O	F	Ne
3	Na	Mg																	Ar
4	K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Fe	Co	Ni	Cu	Zn	Ga	Ge	As	Se	Br	Kr	
5	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Tc	Ru	Rh	Pd	Ag	Cd	In	Sn	Sb	Te	I	Xe	
6	Cs	Ba	La	Hf	Ta	W	Re	Os	Ir	Pt	Au	Hg	Tl	Pb	Bi	Po	At	Rn	
7	Fr	Ra	Ac																

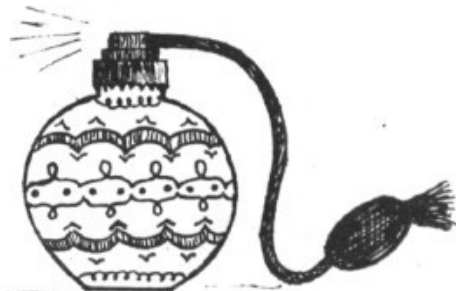
* LANTANIDS

Ce	Pr	Nd	Pm	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu

** ACTINIDS

Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf	Es	Fm	Md	No	Lw

HENRY PERKIN ACONSEGUÍ EL PRIMER COLORANT SINTÈTIC, I MES ENDAVANT DESCOBRÍ LA CURAMINA, BASE DE MOLTS DE PERFUMS. NO CONTRIBUÍ TAN NOTABLEMENT COM ELS ANOMENATS EN EL PARÀGRAF ANTERIOR EN EL DESENVOLUPAMENT DE LA QUÍMICA, PERÒ FOU UN PIONER DEL QUE MÉS TARD HA ESTAT LA GRAN INDÚSTRIA QUÍMICA.

PARFUM

JAMES MAXWELL, GRAN MATEMÀTIC I FÍSIC, CONTRIBUÍ A LA CREACIÓ DE LA TEORIA CINÈTICA DEL CALOR, PERÒ LA SEVA CONTRIBUCIÓ MÉS IMPORTANT VA ESSER LA FORMULACIÓ MATEMÀTICA DE LES TEORIES ELECTROMAGNÈTIQUES. LES ONES ELECTROMAGNÈTIQUES PREDITES PER MAXWELL FOREN CONFIRMADDES EXPERIMENTALMENT PER HENRICH HERTZ, LA QUAL COSA CONDUÍ AL DESENVOLUPAMENT DE LA TÈCNICA DE LA RADIO-COMUNICACIÓ.

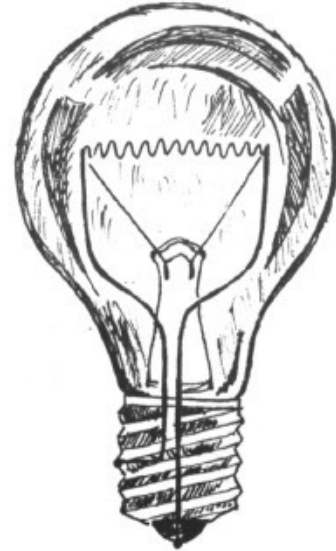
$$\operatorname{div} \vec{E} = S; \operatorname{div} \vec{H} = 0$$

$$\operatorname{rot} \vec{E} = -\frac{1}{c} \frac{\partial \vec{H}}{\partial t}$$

$$\operatorname{rot} \vec{H} = \frac{1}{c} \frac{\partial \vec{E}}{\partial t} + \vec{S} \frac{v}{c}$$

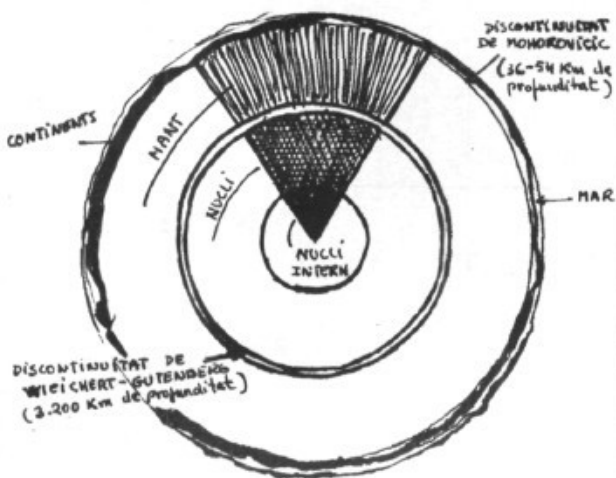
(53)

POTSER POC A GENT CONEGUI LA IDENTITAT DEL "MAC DE MENLO PARK", SOBRENOM AMB QUÈ EL CONEIXIEN ALS SEUS CONVEÏNS; PERÒ SI QUE CONEIXEREU EN TOMÀS A. EDISON, I TAMBE EL SEU MILENAR D'INVENTS, ENTRE ELS QUE DESTACAREM EL FONÒGRAF I LA BOMBETA ELÈCTRICA.

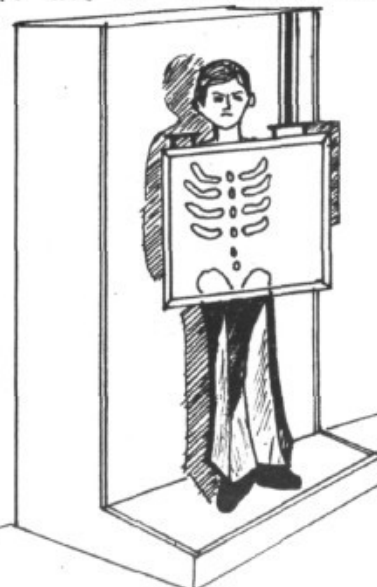
(54)

LA GEOLOGIA PROGRESSA NOTABLEMENT, SOBRETOT EN EL CAMP DE LA PALEONTOLOGIA, AMB SHUNT, LAMARC, CUVIER DANA (TEORIA GEOSINCLINAL), PRUTT, AIRY; DUTTON... QUE CONTRIBUIREN A AFERMAR ELS FONAMENTS DE LA MODERNA GEOLOGIA.

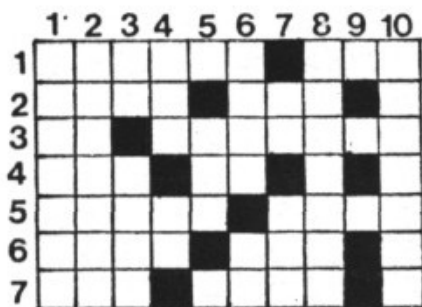

(55)

PARAULES AVUI TAN NORMALS I COMUNS COM RADIOGRAFIA; RADIACTIVITAT; RADIA-CIONS; RAIGS X; EREN IMPANSABLES FINS QUE ROENTGEN, A FINALS DEL SEGLE PASSAT, DESCOBRÍ ELS RAIGS X. UNA PARTIDA D'ANYS MÉS TARD HENRY BERQUEREL FEU EL PROPÍ AMB LA RADIACTIVITAT.

(56)

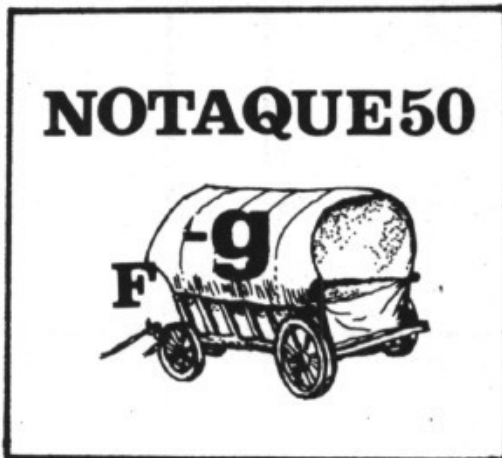
MOTS CREUATS

HORIZONTALS.- 1.-Donar (a una cosa) la forma d'oval. Que inspira una gran tendresa, afecte. 2.-Vora del mar, d'un riu. Planta herbàcia de la família de les umbelíferes. Vocal. 3.- Al rev. Símbol del radi. Donar (a un paper, tela, etc.) una llisor i un llustre com de setí. 4.-Engany, frau. Nota musical. Consonant. Símbol del iode. 5.-Entre els turcs doctor de la llei mahometana. De poca llargària. 6.-Cadascuna de les darreres branques d'un arbre portadores de fulles. Massa d'aigua salada que cobreix una gran part de la superfície de la Terra. Vocal. 7.-Altar. Acció de calar les xerxes. Consonant.

VERTICALS.- 1.-Condiició d'orat; acte propi d'un orat. 2.-Mostrar-se violat. 3.-Prefix llatí usat en la formació de mots científics, significat "separació", "allunyament". Paraules d'un emblema expressives de l'objecte de una empresa. 4.-Fatigat, cansat. És el femení de l'adjectiu possessiu "mon". 5.-Vocal. Nom de lletra. Cent. 6.-Mamífer rosegador, que viu a les cases i fa dany per les coses que malmet i rosega. Part terminal del braç. 7.-Nom de lletra grega. Contracció del mot "ca" i l'article "el". 8.-La part més estreta del tronc de l'home sota la caixa toràctica. 9.- Preposició. Consonant. 10.-Qualitat de rar, de poc dens.

SOPA DE LLETRES

A T N A D S E S T O X
P V E R T E B R A O A
E F T O A L L A N R I
D A S T I D T Z E E X
T L U U M I I S T M T
A A M L R B T G A U N
N N C A R P I L T H O
R G M S L E I A A M A
S I O O T R Q D R S R
A N T N E O A O S M G
P A Y I L N S N D A L
S H Z B F E M U R T O
M E N T D R A N A L I

JEROGLÍFIC

És el nom d'un regidor

MARIA GALMÉS

FUGA DE VOCALS

V _ G D M N R _ L S V _ S Q _ N _ R _
L' _ S P _ C _ L _ S T _ N F R T R V T S _ _
_ M V _ C _ N T _ S T _ R Q _ L' _ V _ J _

ENDEVINALLA

Qué és una cosa
que per molt que facis
et fa tal com ets?

SOLUCIONS

FUGA DE VOCALS Vaig de manar a la saviesa quin era l'especialista en fer travetes i em va contestar que l'enveja. ENDEVINALLA Es un mirall.	MOTS CREUATS O V A L A R C A R R I B A A P I A A R S E T I N A R D O L F A T I U L E M A C U R T R A M A M A R A A R A C A L A T	SOPA DE LLETRES V E R T E B R A O F O A L L A N R I C A R P I L T H O L U U M I I S T M T E N G A N Y M A S S A A L T A R S E T I R A D I I O D E M A H O M E T A N A M A M I F E R C A N S A T P R E P O S I C I O C O N D I C I O D O R A T F E M E N I N I S E P A R A C I O C A I C A I C A I

BANC ESPANYOL DE CRÈDIT

BANESTO

La major empresa bancària d'Espanya
al seu servei.

POLLASTRES
ROSTITS

Sureda, 1
Telèfon* 570624

ASSEGURANCES

Cardassar, 17

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL
Telèfon 569067 * SANT LLORENÇ

VIDRES I MIRALLS

CRISTALLERIA Sant Llorenç

Carrer Major, 71
Telèfon 56 92 11

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)
Tel. 55 40 78 MANACOR

GUILLEM GALMÉS

Ès la present la fotografia-recordatori d'una dona centenària que conegué la vila. Ella era Madò Francinaina "Coll", padrina del mestre Guillem Galmés, qui és l'únic home assegut.

Aquell mestre d'un Sant Llorenç d'ahir i que avui dóna nom a l'Escola Pública de la vila. Flor de Card, en diverses ocasions ha publicat articles sobre aquest mestre (Desembre del 72, maig del 74, juny del 74, febrer del 83). Transcriurem sòlament, idò, avui i aquí, els llocs on va fer escola amb les dades oficials que consten en el seu Full de Serveis que obra a la Delegació del M.E.C.

Amb caràcter interí:

Maria de la Salut	14.09.27 al 10.12.27
Biniali	4.02.28 al 30.06.28
Son Carrió	2.07.28 al 1.04.29
Sa Pobla	9.11.29 al 28.08.32
Sant Llorenç	5.12.36 al 31.08.37

En propietat:

Pollença	1.09.37 al 31.07.39
Palma	1.08.39 al 31.12.46
Villacarlos	1.01.44 al 31.12.46

Al poblet menorquí de Villacarlos morí el 20 de març de 1947.

Guillem Pont

